

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
(Мінприроди)

Департамент екологічної безпеки та дозвільно-ліцензійної діяльності

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, Київ, 03035, тел.: (044) 206-31-00; (044) 248-23-43;
факс: (044) 206-31-07; E-mail: bryl@menr.gov.ua

№ _____
на № _____ від _____

ТОВ «Гідроресурс-Латориця»
вул. Гойди, 8, м. Ужгород,
Закарпатська обл., 88000

Департамент екологічної безпеки та дозвільно-ліцензійної діяльності Міністерства екології та природних ресурсів України повідомляє, що:

- відповідно до Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля (реєстраційний номер 2018424643 у Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля) щодо нового будівництва і експлуатації міні ГЕС (МГЕС-2) в м. Мукачево на р. Латориця загальною встановленою потужністю до 999 кВт, розпочато процедуру оцінки впливу на довкілля у відповідності до законодавства;

- з дня офіційного оприлюднення зазначеного Повідомлення про плановану діяльність до Мінприроди надійшли зауваження і пропозиції до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, від Громадської природоохоронної організації «Екосфера»; координатора Громадської організації «Народна рада Мукачівщини» Кравчук Ю.Ю. та ін., гр. Данко Ю.І.;

- відповідно до частини сьомої статті 5 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» надсилаємо вказані копії зауважень та пропозицій, що надійшли до зазначеного Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля.

Додаток: зазначене на _____ арк. в 1 прим.

Директор Департаменту

С.І. Лук'янчук

ГРОМАДСЬКА ПРИРОДООХОРОННА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЕКОСФЕРА»

15.05.2018
Вих. № 22 / 0-18

Міністерство екології та природних ресурсів
України

Станкевич-Волосянчук О. І.,
ГО «ЕКОСФЕРА»

ЗАУВАЖЕННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

до реєстраційної справи про ОВД на пропоновану діяльність № 2018424643
(нове будівництво і експлуатація міні ГЕС (МГЕС-2) в м. Мукачево на р. Латориця
загальною встановленою потужністю до 999 кВт.)

1. Проектом пропонується будівництво міні ГЕС-2, потужністю 0,999 МВт на р. Латориця у межах м. Мукачево.
Зауваження: місцем пропонованої ділянки інвестор називає землі водного фонду України, а альтернатива не передбачається через те, що буцімто ця ділянка обговорена громадою м. Мукачево на громадських слуханнях. Хочемо звернути увагу, що повідомлення про плановане будівництво МГЕС-2, як і МГЕС-1, на р. Латориця у межах Мукачево з'явилося у реєстрі ОВД 24 квітня, коли процедура громадських обговорень у громаді Мукачево лише розпочалась. Громадські слухання з питань обговорення ДПТ під будівництво МГЕС-2 на цей момент ще не відбулись. Тому твердження інвестора про те, що громада Мукачево вже все обговорила і погодила, є дуже дивним.
Пропозиція: у зв'язку з цим наполягаємо на тому, що звіт з ОВД повинен містити чіткі пояснення щодо того, як детальний план території співвідноситься з генеральним планом та планом зонування території міста Мукачево, адже за цими містобудівними документами жодних МГЕС у межах Мукачево не має. Немає жодних МГЕС у межах Мукачево також і на Схемі планування Закарпатської області. Ці обставини вказують на те, що детальний план території будівництва МГЕС-2 на р. Латориця у межах Мукачево суперечить п.1. ст. 19 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності», де зазначено, що «детальний план у межах населеного пункту уточнює положення генерального плану населеного пункту та визначає планувальну організацію і розвиток частини території». Відповідно до цього в ОВД повинна бути представлена альтернатива, яка не суперечить чинному законодавству України.
2. У повідомленні про проект будівництва МГЕС-2 на р. Латориця у межах Мукачево зазначено, що реалізація проектних рішень з виробництва електроенергії за рахунок води дозволить покращити стан навколишнього природного середовища за рахунок скорочення викидів парникових газів у атмосферу, забезпечити екологічно чистою електроенергією, створити нові робочі місця і інвестувати в місцеву економіку. Покращить санітарний стан ріки Латориця в межах міста та забезпечить підвищення можливості її до самоочищення (значний об'єм сміття і твердого стоку зупинятиметься перед підпірною спорудою), що позитивно вплине на екологічну ситуацію на прилеглий

до створу території. Будівництво МГЕС передбачає створення нових і оновлення існуючих зон для відпочинку і рекреації та додаткової інфраструктури по обидва береги р. Латориця в межах м. Мукачево.

Зауваження: в результаті будівництва підпірної греблі висотою 3,5 м у тілі річки утвориться водосховище зі слабо протічною чи стоячою водою. Наукові дослідження водосховищ міні ГЕС в альпійських країнах та в Канаді, а також досвід МГЕС у Закарпатті свідчить, що ці водосховища стають джерелом суттєвих викидів метану та інших парникових газів в атмосферу. У донних відкладах накопичується сірководень, важкі метали, бактеріологічні показники у воді у 5-7 разів перевищують норму. У теплий період спостерігається явище «цвітіння води». Все це відбувається саме через втрату здатності річки до самоочищення. Досвід МГЕС у Закарпатті свідчить про те, що на таких водосховищах категорично заборонено купатися та рибалити.

Пропозиція: у зв'язку з цим наполягаємо на тому, щоб ОВД містив чіткі і конкретні обрахунки впливу підпірної греблі на проточність річки Латориця у межах міста та процеси, які будуть мати місце після зміни характеру течії. Матеріали повинні містити дані про:

- розмір і глибину водосховища, об'єм акумульованої води, зміну швидкості течії;
- втрату води в результаті випаровування;
- нинішні та прогнозовані фізичні та хімічні характеристики води, типовий склад завислих частинок, склад біогену в Латориці у межах міста, бактеріологічні характеристики, фази інтенсивного розвитку одноклітинних організмів, зокрема синьо-зелених водоростей;
- чіткі прогнози щодо утворення парникових газів у водосховищі, превалювання того чи іншого газу через 5, 10, 25 років, враховуючи сезонні аспекти (кількість, швидкість, накопичення, найактивніші фази емісії в атмосферу);
- аналогічні дослідження щодо швидкості замулення, накопичення важких металів, бактеріологічних показників, синьо-зелених водоростей, утворення парникових газів, сірководню у ґрунтовому дериваційному каналі, довжиною 365 м;
- донну ерозію у нижньому б'єфі, гідрологію (ґрунтові води) та зміни, які можуть бути пов'язані з різним рівнем води у верхньому та нижньому б'єфі.

У результатах ОВД повинна міститись детальна інформація щодо ризиків від МГЕС-2 для населення Мукачева та сіл, які заходяться вище за течією, під час проходження паводків, максимальної сили зокрема (такі відбуваються 1-2 на 10 років). Оскільки Схемою інженерної підготовки та захисту території (в складі Схеми планування території Закарпатської області) та місці МГЕС-1 заплановано будівництво нової захисної дамби, просимо представити погодинну модель сходження паводка на Латориці у межах міста Мукачева з врахуванням проєктованої підпірної греблі, водосховища та інших елементів цієї гідротехнічної споруди, якою є МГЕС. В окремому розділі повинні міститись дані про те, як вплине підняття рівня води у межах міста на рівень ґрунтових вод та стан підвалів у будинках на набережних, на стан земляних дамб, які захищають житлові будинки в районі планованої МГЕС-2.

Щодо соціально-економічних впливів на громаду Мукачева: у звіті з ОВД повинен бути розділ з описом кількості робочих місць, податків, які надходитимуть у місцевий бюджет та конкретної вигоди місцевої економіки від роботи МГЕС-2 у цифрах.

3. Інвестор переконаний, що планована діяльність не впливатиме на рослинний та тваринний світ річки Латориця. Хочемо **зауважити**, що у верхів'ї р. Латориця (від витоків до м. Свалява) налічується кілька десятків видів іхтіофауни, більше десятка з якої занесена до Червоної книги України та різних європейських списків охоронюваних видів, зокрема Резолюцію № 6 Бернської конвенції. У нижній течії Латориці, у межах Притисянського РЛП, також існує раритетна іхтіофауна, деякі види якої не зустрічаються більше ніде у Закарпатті. Також Латориця у межах самого міста є місцем постійного харчування лелеки чорного. Також на Латориці у межах міста неодноразово

спостерігався крячок річковий – гніздування якого у Закарпатті сьогодні є рідкісним випадком через скорочення доступних для нього місць гніздування на гірських річках.
Пропозиція: з огляду на вище сказане наполягаємо, щоби звіт ОВД містив окремий розділ про вплив каскаду МГЕС-1 та МГЕС-2 у межах м. Мукачева на флору і фауну Латориці та прибережних екосистем. Це дослідження повинно містити:

- видовий та кількісний склад гідробіонтів (одноклітинні, водорості, макробіонти, іхтіофауна, амфібії) р. Латориця у межах міста та поза межами міста та прогнозована зміна видових та кількісних характеристик складу водної флори і фауни внаслідок каскаду МГЕС-1 та МГЕС-2 на Латориці;
- опис річкових оселищ, пристосованих до природного гідрологічного режиму (періоду паводків та періоду межени), які постраждають від підняття рівня води;
- чітку конструкцію рибоходу, який повинен відповідати рибогосподарській характеристиці Латориці у середній її течії, з врахуванням не лише сезонних міграцій риби, але й добових;
- чіткі обрахунки втрат рибних ресурсів не лише в результаті існуючих перешкод для міграції, але й в результаті гибелі малька у водосховищі під час його скочування за течією;
- чіткі обрахунки та пропозиції щодо штучного зариблення видами, які постраждають;
- заходи із запобігання вселення у водосховище інвазійних видів;
- видовий склад водно-болотних видів птахів на р. Латориця у межах міста та прогнозований вплив на ці види підняття рівня води у Латориці.

Також у результатах ОВД повинен міститись розділ, який повинен стосуватись повного аналізу та прогнозу здатності порушеної в результаті будівництва МГЕС екосистеми р. Латориця адаптуватись до негативних впливів глобальних змін клімату. Аналіз повинен містити дані про тенденції останніх 20 років та прогнози на наступні 20 років щодо гідрології, гідрогеології та метрологічних явищ, а також питань збереження біорізноманіття автохтонних видів та біологічного забруднення інвазійними видами.

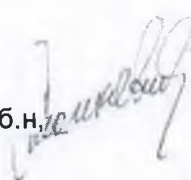
Усі дослідження у перелічених вище галузях повинні проводитись не менше року, враховуючи кожен сезон.

4. Орієнтовний термін експлуатації МГЕС – 50 років.

Пропозиція: звіт з ОВД повинен містити повний опис демонтажу міні ГЕС через 50 років та детального плану ревіталізації річки Латориця з фінансовими обрахунками. У цьому розділі необхідно обрахувати також вартість екологічних послуг річки сьогодні та втрат, які можуть статися в наслідок будівництва каскаду МГЕС-1 та МГЕС-2 на Латориці у межах міста.

З повагою,

Оксана Станкевич-Волосянчук, к.б.н.,
 еколог ГО «Екосфера»

Міністерство екології та природних ресурсів України

п. Шимкус М.О.

0335. м.Київ

Вул.Митрополита Василя Липківського,35

ЗАУВАЖЕННЯ ДО ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБСЯГУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РІВНЯ ДЕТАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ

24 квітня 2018 року на офіційному веб сайті Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля за номером №: 2018424643 оприлюднено повідомлення про планову діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля

ЗАУВАЖЕННЯ: Перш за все вважаємо за необхідне зазначити, що на день оприлюднення повідомлення про планову діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля **обрані ділянки під будівництво МГЕС не були попередньо обговорені з громадою м.Мукачева, що передбачено ч.1 ст. 21 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності"**

"На повну" питання міні-ГЕС у Мукачеві розгорілося після інформації, що у грудні минулого року у міськраді відбулися так звані громадські обговорення. Міська влада провела їх практично таємно від громади, за даним фактом органами внутрішніх справ відкрито кримінальне провадження, триває слідство. **Мукачівці вийшли під стіни ратуші на акцію протесту, на якій зібрали підписи проти будівництва екологічно небезпечних об'єктів(МГЕС). За день під петицією підписалося більше 1500 мукачівців.**

Громадські обговорення по будівництву МГЕС-2 з громадою не проводились! Оскільки для вищеназваної МГЕС-2 жодного детального плану чи проекційної документації ТОВ «Гідроресурс-Латориця» не представило на розгляд громади м. Мукачева.

МГЕС-2 планують будувати межах міста , відповідно МГЕС-2 буде впливати на мешканців та споруди міста. **По - перше** підняття рівня води у річці призведе до блокування стоку осадів з території міста в річку, що призведе до масового зворотнього витоку води з каналізації на вулиці, дворогосподарства міста та їх затоплення !

По - друге в місті ґрунт складається в основному з пісчано-гравійної суміші, відповідно тривале підняття рівня води у річці призведе до підняття рівня ґрунтових вод в підвалах будинків, затопленню КНС (каналізаційно-насосна станція водоканалу), що у свою чергу призведе до нанесення значних збитків від підтоплень мешканцям приватних будинків, забруднення питної води та різкого спалаху інфекційних хвороб аж до епідемії! Затоплення КНС, що уже було у грудні 2017 року , призведе до їх закриття та припинення постачання питної води всім мукачівцям, що додатково негативно вплине на санітарно-епідеміологічний стан в місті !

Мукачівцям з чуток відомо, що будівництво МГЕС-2 заплановано поруч з **ПАМ'ЯТКОЮ АРХІТЕКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ, а саме Свято-Миколаївським монастирем, історія якого починається в 11 ст. і потребує спеціального режиму охорони.**

Відповідно до ч.3.ст.24. ЗАКОНУ ПРО ОХОРОНУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ Забороняється змінювати призначення пам'ятки, її частин та елементів, робити написи, позначки на ній, на її території та в її охоронній зоні без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини.

Свято-Миколаївський монастир і навколишній ландшафт органічно поєднані між собою і створюють цілісну композицію.

Будівництво та експлуатація МГЕС-2 може призвести до руйнування, знищення чи пошкодження архітектурної пам'ятки. Приведе до непоправних екологічних наслідків

Відповідно ст.37 закону «Про охорону культурної спадщини» зазначено, що будівельні меліоративні, шляхові та інші роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини, ПРОВОДЯТЬСЯ ТІЛЬКИ ПІСЛЯ ПОВНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЦИХ ОБ'ЄКТІВ за рахунок коштів замовників зазначених робіт.

У повідомленні про планову діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля ТОВ «Гідроресурс-Латориця» щодо будівництва МГЕС-2 в пункті «Культурна спадщина» зазначено, що вплив відсутній!!! З їхніх слів, «об'єктів культурної спадщини на прилеглій території не виявлено». Це означає, що жодних досліджень ні території, ні впливу на довкілля не проводилось.

Будівництво та експлуатація МГЕС-2 призведе до непоправних екологічних наслідків. Як показує досвід МГЕС збудованих в руслах річок Закарпатської області, утворення водоймищ викликає зміни природних умов, чинить істотний вплив на рослинний і тваринний світ у їх зоні й на прилеглих територіях, призводить до скорочення біологічної різноманітності. МГЕС-2 знищить ту фауну яка в ній є. Відсутність цивільних рибиходів призводить до зникнення унікальних видів риби, осушення річок,

збільшення кількості паводків, забруднення прилеглих територій, неестетичний вигляд дериваційних каналів... знищення бережжя та русла ріки при будівництві гребель на всій дистанції міста.

Оскільки на сьогодні одним з найголовніших пріоритетів м.Мукачева є розвиток туристичної галузі, то будівництво МГЕС-2 може поставити хрест на рекреації.

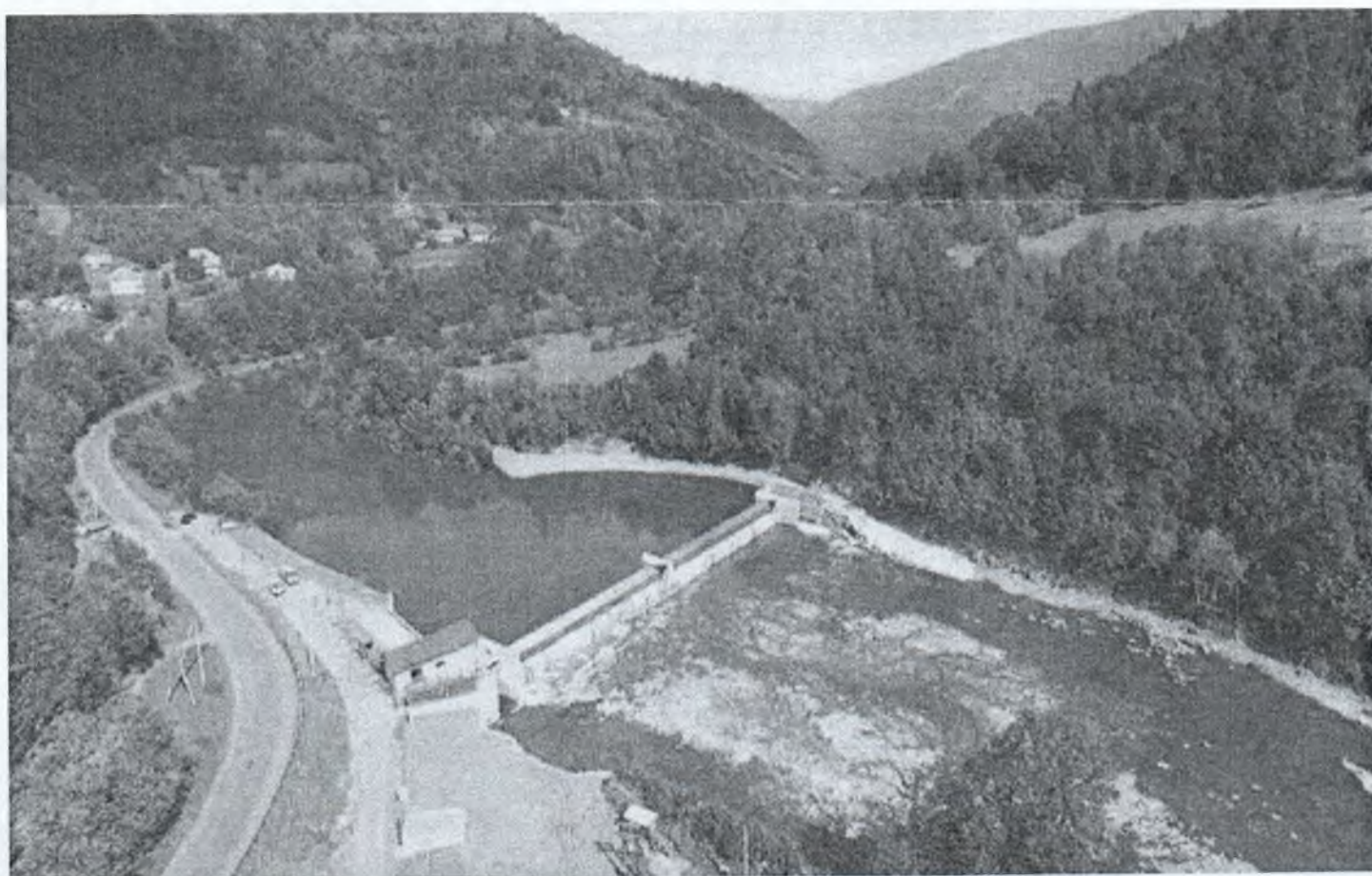
Будівництво міні-ГЕС на карпатських річках не раз викликало скандали. У першу чергу, через шкоду для природи, суттєвий вплив на саму водойму та відсутність у роботі міні-ГЕС позитивних результатів, якими щедро обнадіювали місцеве населення.

Як приклад наводимо фото та посилання на відеоматеріал ріки Ріка, яка зазнала непоправних екологічних наслідків після будівництва та запуску МГЕС. Повна зміна типу екосистеми річки, застій та перегрів води, як наслідок – "цвітіння" води, блокування міграції риби на нерест...

Внаслідок діяльності міні-ГЕС у селі Н. Бистрий, русло річки дуже обміліло, через що порушуються природні умови річкової флори та фауни. Стояча вода біля ГЕСів стає мертвою водою! Після побудови міні ГЕС в Нижньому Бистрому навесні, багато будинків і домогосподарств було затоплено.

Посилання на відеоматеріал:

<https://www.youtube.com/watch?feature=share&v=HTDRqMkVrwA&app=desktop>

Оцінка впливу на довкілля призначена для виявлення характеру, інтенсивності і ступеня небезпеки впливу будь-якого виду планованої господарської діяльності на стан довкілля і здоров'я населення.

Тому, якщо врахувати ціну землі, затопленої водосховищем, ціну чистої живої води, яка стає «мертвою» після турбіни, неоднаковий водний потік в річці Латориця протягом року (то вона мілка, то повноводна) та інші фактори, катастрофічні наслідки у випадку землетрусу, то шкода від роботи міні-ГЕС не співрозмірна з вартістю виробленої енергії, в якій Україна не має потреби, а місто не отримає жодного зиску.

Пропозиція: З метою недопущення руйнування пам'ятки архітектури національного значення -Свято-Миколаївського монастиря, знищення річки Латориця, завдання непоправної шкоди навколишньому довкіллю, громадянам міста та прилеглих сіл.

Пропонуємо/Вимагаємо відмовити ТОВ «Гідроресурс-Латориця» у наданні дозволу на будівництво МГЕС-2 в м. Мукачево, Закарпатської області.

21 травня 2018 року

З повагою,

Координатор ГО «Народна рада Мукачівщини»

Кравчук Ю.О.

Адреса організації: 89600, Закарпатська обл., м. Мукачево, вул. Березівська, 28в/16

тел.: 050-214-50-59; kozanostra.ua@gmail.com

Голова ГО «Сила вільних людей»

Кармазин О.В.

Адреса організації: 89600, Закарпатська обл., м. Мукачево, вул. Промислова, 37/53

тел.: 066-334-20-12; alexander.karmazyn@gmail.com

Громадська організація «Єдність краю»

Сойма В.

Адреса організації: 89600, Закарпатська обл., м.Мукачево, вул Духновича, 3.

- 1. Шумакська Л.В. - 050-675-25-18
- 2. Дезьвяд І. М. - 050 540 20 45
- 3. Яковра О. М. - 050 260 21 73
- 4. Фіров С. Ф.
- 5. Млодек М.С. - 050 763 4321
- 6. Мельник П.П. - 050 6096315
- 7. ГО „Проворжис сирот“ - 050 6096315

Заув.

7

Міністерство екології та природних
ресурсів України
м. Київ,
вул. Митрополита Василя Липківського, 35

Міністерство екології та природних ресурсів України		
№ 13360/10-18		
« 11 »	05	2018р.

Данка Юрія Івановича
Закарпатська обл., м. Мукачево,
вул. Драгоманова, 54/54
тел.: 0661826251, e-mail: yu_danko@ukr.net

**Зауваження і пропозиції
до обсягу досліджень та рівня деталізації інформації,
що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля
проекту "Нове будівництво і експлуатація міні ГЕС (МГЕС-2) в
м. Мукачево на р. Латориця загальною встановленою потужністю
до 999 кВт". Ідентифікаційний номер: 2018424643**

Оскільки основними питаннями при проведенні оцінки впливу на довкілля будівництва і експлуатації міні ГЕС є вплив на живі організми та захист населення від підтоплення паводковими водами, прошу включити до звіту з оцінки впливу на довкілля наступне:

1. Інформацію про пропускну здатність паводкових вод ділянки річки Латориці на якій заплановано будівництво міні ГЕС (вказати джерела отримання інформації чи надати розрахунки).
2. Інформацію про пропускну здатність паводкових вод ділянки річки Латориці після будівництва міні ГЕС (надати розрахунки).
3. Аналіз зміни пропускну здатності паводкових вод ділянки річки Латориці після будівництва міні ГЕС.
4. Аналіз наслідків замулення дна твердими наносами у верхньому б'єфі при експлуатації міні ГЕС.
5. Розрахунок гарантованого санітарно-екологічного попуску та інформацію на основі яких нормативних документів визначалися об'єми санітарної витрати. Аналіз відповідності об'єму санітарної витрати до встановлених норм.
6. Вказати яким чином під час експлуатації міні ГЕС буде визначатися та обліковуватися об'єм води, що йде на санітарну витрату.
7. Детальну інформацію щодо рибопропускних споруд (тип, конструкція, розміри, кут нахилу, швидкість води в них, креслення та ін).
8. Детальну інформацію про рибозахисні пристрої, які будуть використовуватися на водозаборах (тип, конструкція, розміри, креслення та ін).
9. Аналіз відповідності рибопропускних та рибозахисні споруд до встановлених норм.

10. Інформацію щодо зариблення: видовий склад, кількість, місце зариблення, походження малька та ін.
11. Інформацію у сфері поводження з відходами: річні об'єми відходів принесені течією та вловлені гідроспородами, місце їх захоронення, розрахунок ПЗУВ та розрахунок здатності полігону ТПВ прийняти додаткові об'єми відходів.
12. При проведенні оцінки впливу на довкілля міні ГЕС-1 врахувати близькість міні ГЕС – 2.

07 травня 2018 року

Данко Ю.І.